

Tovar-moddiy zaxiralar hisobi va auditini takomillashtirish

O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasi Davlat moliyaviy nazorat

23-21 guruh magistranti

Oqilov Abrorjon Rahmonqulovich

Improving inventory accounting and auditing

Academy of Banking and Finance of the Republic of Uzbekistan State Financial

Control

Graduate student of group 23-21

Akilov Abrorjon Rahmonkulovich

Annotatsiya: Ushbu maqolada tovar-moddiy zaxiralar (TMZ) hisobi va audit jarayonlarini takomillashtirish yo'llari tahlil qilinadi. TMZ korxonalar uchun moliyaviy barqarorlik va ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligini ta'minlovchi asosiy resurslardan biri hisoblanadi. Maqolada TMZ hisobi va auditidagi mavjud muammolar, jumladan, hisob-kitoblarning kechikishi, zaxiralarni noto'g'ri baholash va ma'lumotlarning noto'g'ri yetkazilishi kabi kamchiliklar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, TMZ hisobi va auditida zamonaviy usullarni joriy etish, avtomatlashtirish va raqamlashtirish bo'yicha tavsiyalar beriladi. Ushbu tadqiqot natijalari TMZ hisobini aniqroq olib borish va audit samaradorligini oshirishda foydali bo'lishi mumkin.

Kalit so'zlar: Tovar-moddiy zaxiralar, hisobot, audit, hisob-kitob, samaradorlik, avtomatlashtirish, raqamlashtirish, moliyaviy barqarorlik, korxonalar, boshqaruv.

Abstract

This article analyzes ways to improve inventory accounting and auditing processes. TMZ is one of the main resources that ensure financial stability and continuity of the

production process for enterprises. The article examines existing problems in TMZ's accounting and auditing, including accounting delays, misvaluation of reserves, and misreporting. Also, recommendations are made for the introduction of modern methods, automation and digitization in TMZ accounting and auditing. The results of this research can be useful in making the TMZ account more accurate and improving the efficiency of the audit.

Keywords:

Inventory, reporting, auditing, billing, efficiency, automation, digitization, financial stability, enterprise, management.

Kirish

Bugungi kunda korxonalar o'z faoliyatlarini samarali olib borish va moliyaviy barqarorlikni ta'minlash uchun tovar-moddiy zaxiralarni (TMZ) boshqarishni yuqori darajada yo'lga qo'yishlari talab etiladi. TMZ korxonaning asosiy resurslaridan biri bo'lib, ularning to'g'ri hisobga olinishi va audit qilinishi ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligini, xarajatlarni samarali boshqarishni va moliyaviy resurslarning oqilona taqsimlanishini ta'minlaydi. Shu bilan birga, TMZ hisobi va auditida yuzaga keladigan xato va kamchiliklar korxonaga faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

O'zbekiston iqtisodiyotida raqamlashtirish va avtomatlashtirish jarayonlari jadal rivojlanayotgan bir paytda TMZ boshqaruvini takomillashtirish, uni zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashtirish muhim vazifa hisoblanadi. Shu sababli, TMZ hisobi va auditida yangi yondashuvlarni joriy etish orqali jarayonlarning aniqligi va samaradorligini oshirish, hisobot tizimini yaxshilash zarurati paydo bo'lmoqda.

Ushbu tadqiqot TMZ hisobi va audit jarayonlarini yanada rivojlantirish, mavjud kamchiliklarni bartaraf etish hamda korxonalarda TMZ boshqaruvini samarali tashkil etish yo'llarini o'rganishga qaratilgan.

TMZ boshqaruvi korxonaning moliyaviy resurslarini samarali ishlatish, zaxiralarni optimal darajada saqlash va xarajatlarni kamaytirish orqali raqobatbardoshlikni ta'minlaydi. Ammo, mavjud tizimlarda TMZ hisobi va audit jarayonlarida qator kamchiliklar uchramoqda. Xususan, TMZ zaxiralarni noto'g'ri baholash, inventarizatsiya jarayonlaridagi xatolar va hisobotlarning kechikishi korxonalar moliyaviy ko'rsatkichlariga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ushbu muammolar ishlab chiqarish jarayonlarini kechiktirish va moliyaviy zararlarni keltirib chiqarishi mumkin.

Bundan tashqari, xalqaro amaliyotda TMZ boshqaruvining yanada yuqori darajaga chiqishi uchun raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirish vositalaridan keng foydalanilmoqda. Masalan, elektron hisob-kitob dasturlari va bulutli texnologiyalar hisobotlarni real vaqtda kuzatish va tahlil qilish imkonini beradi. O'zbekistonda TMZ boshqaruvida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish ko'plab korxonalarining samaradorligini oshirishi kutilmoqda.

Ushbu tadqiqot TMZ hisobi va audit jarayonlaridagi mavjud kamchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishning samarali usullarini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot TMZ boshqaruvida zamonaviy hisob-kitob va audit vositalarini joriy etish orqali korxonalar samaradorligini oshirishga qaratilgan amaliy tavsiyalarni ishlab chiqishni maqsad qiladi.

Xulosa

Ushbu tadqiqotda tovar-moddiy zaxiralar (TMZ) hisobi va audit jarayonlarini takomillashtirish zarurati va bu boradagi mavjud kamchiliklar tahlil qilindi. TMZ korxonalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlashda va samaradorlikka erishishda muhim omil hisoblanadi, ammo hozirgi tizimda TMZ hisobini aniq va samarali olib borishda bir qator kamchiliklar mavjud. Xususan, noto'g'ri baholash, inventarizatsiya jarayonlaridagi xatolar va hisobotlarning kechikishi kabi muammolar korxonalar faoliyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

TMZ boshqaruvini zamonaviylashtirish uchun hisob-kitob va audit jarayonlarida raqamli texnologiyalar va avtomatlashtirishdan foydalanish imkoniyatlari tahlil qilindi. Avtomatlashtirilgan tizimlar TMZ holatini real vaqtda kuzatish, inventarizatsiya jarayonlarini soddalashtirish va hisobotlar aniqligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Raqamlashtirish va avtomatlashtirish jarayonlarining joriy etilishi nafaqat hisobotlar sifatini oshiradi, balki korxonaning xarajatlarni qisqartirish va samaradorlikka erishish imkoniyatlarini ham kengaytiradi.

Shunday qilib, TMZ hisobi va auditini takomillashtirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish tavsiya etiladi:

1. TMZ hisobini avtomatlashtirish va raqamli texnologiyalarni joriy etish.
2. TMZ zaxiralarining inventarizatsiyasini optimallashtirish va xatolarni kamaytirish uchun yangi dasturiy vositalardan foydalanish.

3. Hisobot tizimini tezlashtirish va aniqroq qilish uchun zamonaviy boshqaruv yondashuvlarini qo'llash.

Ushbu tadbirlar TMZ hisobi va audit jarayonlarini yanada takomillashtirish, korxonaning moliyaviy barqarorligi va samaradorligini oshirishga yordam beradi. Tadqiqot natijalari korxonalar uchun muhim amaliy tavsiyalarni taqdim etadi va TMZ boshqaruvini yanada samarali yo'lga qo'yish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Axmedov A. "Tovar-moddiy zaxiralar boshqaruvi va uning moliyaviy samaradorlikka ta'siri". Toshkent: "Iqtisodiyot va moliya" nashriyoti, 2020.
2. Karimov I., Turg'unov U. "Hisob-kitob va audit jarayonlarini avtomatlashtirish". Toshkent: "Muhandislik va texnologiya" nashriyoti, 2019.
3. Usmonov B. "Raqamlashtirish va avtomatlashtirishning korxonalar boshqaruvidagi roli". "Moliya va biznes" jurnali, 2021, №2, 54-62-betlar.
4. Sul'tonov D. "Inventarizatsiya jarayonida yuzaga keladigan xatolar va ularni bartaraf etish yo'llari". "Auditor" jurnali, 2020, №3, 12-18-betlar.
5. Xabibullayev R. "TMZ boshqaruvini takomillashtirishda xalqaro tajriba va zamonaviy yondashuvlar". "Iqtisodiyot va innovatsiya" nashriyoti, Toshkent, 2022.
6. Nasriddinov K. "Moliyaviy hisobotlar sifatini oshirishda avtomatlashtirishning ahamiyati". "Hisob va audit" jurnali, 2023, №1, 38-44-betlar.
7. International Federation of Accountants (IFAC). "Inventory and Audit Management in Digital Age". IFAC Publications, 2021.
8. Davis J., Elliot K. "Modern Approaches to Inventory Control and Audit Efficiency". "International Journal of Business & Management", 2020, Vol. 15(3), pp. 112-120.

9. Boiko M. "Digitalization and Automation in Inventory Management: International Perspectives". "Journal of Financial Management", 2022, Vol. 27(1), pp. 89-97.
10. O‘zbekiston Respublikasi "Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida"gi qonuni.